

WWF for a living planet

WWF-Cambodia

21, Street 322, Boeung Keng Kang I, Phnom Penh, Cambodia P.O. Box: 2467

Tel: +855 23 218 034

Fax: +855 23 211 909

www.wwf.org.kh
www.panda.org/greatermekong
wwfcambodia@wwf.org.kh

សេចក្តីប្រកាសសារព័ត៌មាន

សម្រាប់ការចេញផ្សាយបន្ទាន់

អង្គការមូលនិធិសកលសម្រាប់ធម្មជាតិក្រីនរំលឹកថា ជំងឺឆ្លងរាលដាលនឹងផ្ទុះឡើងទៀត ប្រសិនគ្មានចំណាត់ការទប់ស្កាត់ជាបន្ទាន់

ស្របពេលដែលពិភពលោកកំពុងបន្តខិតខំរកមធ្យោបាយដោះស្រាយផលវិបាកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរដែលបង្កដោយជំងឺកូវីដ១៩ អង្គការមូលនិធិសកលសម្រាប់ធម្មជាតិ (WWF) សូមអំពាវនាវឱ្យមានវិធានការសកលជាបន្ទាន់ ដើម្បីប្រយុទ្ធនឹងកត្តាចម្បងៗដែលអង្គការនេះបានរកឃើញថាជាដើមចមនឹងនាំឱ្យមានការផ្ទុះថ្មីៗទៀតនៃជំងឺឆ្លងរាលដាលសត្វនិងមនុស្ស នាពេលអនាគត។ នៅក្នុងរបាយការណ៍ថ្មីមួយក្រោមចំណងជើង «**កូវីដ១៩៖ សេចក្តីអំពាវនាវបន្ទាន់ដើម្បីការពារប្រជាជន និងធម្មជាតិ**» អង្គការ WWF និយាយថា កត្តាបរិស្ថាននានាដែលបណ្តាលឱ្យមានការលេចឡើងនូវជំងឺឆ្លងរាលដាលសត្វនិងមនុស្ស រួមមាន៖ ការជួញដូរនិងការទទួលទានសាច់សត្វព្រៃដែលមានហានិភ័យខ្ពស់ ការផ្លាស់ប្តូរបែបផែនការប្រើប្រាស់ដីដែលនាំដល់ការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើនិងការបំប្លែងដីព្រៃ ព្រមទាំងការរីកសាយការធ្វើប្រពលវប្បកម្មកសិកម្មគ្មានចីរភាព និងផលិតកម្មបសុសត្វ។

អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ និងអ្នកដឹកនាំជំងឺឆ្លងរាលដាល មានដូចជាវេទិកាសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក (WEF) ជាដើម កន្លងមកធ្លាប់បានព្រមានជាច្រើនលើកច្រើនសារហើយ អំពីហានិភ័យថានឹងអាចមានផ្ទុះជំងឺឆ្លងរាលដាលទូទាំងពិភពលោក។ កាលពីជាងមួយទសវត្សរ៍កន្លងទៅ វេទិកាសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក បានដាក់ចំណាត់ថ្នាក់**ការរាលដាលជំងឺ និងការឆ្លងមេរោគ** នៅក្នុងចំណោម**ហានិភ័យកំពូលលំដាប់សកល** ដែល «បង្កការគំរាមកំហែងស្រួចស្រាលដល់ជីវិតមនុស្ស»។

លោក ម៉ារកូ លំប៊ីទីនី អគ្គនាយកនៃអង្គការមូលនិធិសកលសម្រាប់ធម្មជាតិអន្តរជាតិ មានប្រសាសន៍ថា៖ «យើងត្រូវតែទទួលស្គាល់ភ្លាមៗនូវចំណងទាក់ទងគ្នារវាងការបំផ្លាញធម្មជាតិនិងសុខភាពមនុស្សជាតិ បើពុំដូច្នោះទេយើងនឹងឃើញការផ្ទុះឡើងនូវជំងឺឆ្លងដែលរាលដាលជាសកលលើកក្រោយទៀតជាមិនខាន។ យើងត្រូវតែនាំគ្នាទប់ស្កាត់ការជួញដូរនិងការបរិភោគសត្វព្រៃដែលមានហានិភ័យខ្ពស់ បញ្ឈប់ការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើនិងការបំប្លែងដីព្រៃ ព្រមទាំងធានាការគ្រប់គ្រងផលិតកម្មស្បៀងអាហារឱ្យមានចីរភាព។ ចំណាត់ការទាំងនេះនឹងជួយបង្ការការចម្លងភ្នាក់ងារបង្កជំងឺទៅដល់មនុស្ស ហើយជាមួយគ្នានោះនឹងជួយឆ្លើយតបទៅនឹងហានិភ័យសកលផ្សេងៗទៀតដល់សង្គមរបស់យើង មានដូចជា ការបាត់បង់ជីវៈចម្រុះ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាដើម។ មិនចាំបាច់មានការជជែកវែកញែកអ្វីទេ ហើយវិទ្យាសាស្ត្រក៏បានបង្ហាញច្បាស់ក្រឡេងហើយដែរថា យើងត្រូវតែសហការជាមួយធម្មជាតិមិនមែនប្រឆាំងនឹងវាទេ។ ការធ្វើអាជីវកម្មលើធម្មជាតិដោយមិនធ្លែតធ្លន់បាននាំមកនូវហានិភ័យធំធេងដល់យើងទាំងអស់គ្នា។»

សំណួរនៅបន្តចោទឡើងថាតើកូវីដ១៩មានប្រភពដើមពិតប្រាកដមកពីណា ប៉ុន្តែភស្តុតាងដែលមានស្រាប់បានចង្អុលឆ្ពោះទៅ **មេរោគឆ្លងរាលដាលសត្វនិងមនុស្ស** មានន័យថា ជាការចម្លងពីសត្វទៅមនុស្ស។ កាលពីថ្ងៃទី២៤ ខែកុម្ភៈ កន្លងទៅ រដ្ឋាភិបាលចិនបានប្រកាសដាក់ចេញបម្រាមធំមួយទៅលើការបរិភោគសាច់សត្វព្រៃ ជាទង្វើដែលអង្គការ WWF សូមគាំទ្រ។ ជាងនេះទៀត បច្ចុប្បន្នសន្និបាតជាតិប្រជាជនចិន កំពុងគាំទ្រឱ្យមានការសើរើឡើងវិញនូវច្បាប់ការពារសត្វព្រៃដែលមានជាធរមាន ដែលអាចនឹងធ្វើឱ្យច្បាប់ការពារសត្វព្រៃរបស់ចិនស្ថិតក្នុងចំណោមច្បាប់ដែលមានភាពស្ងាហាប់និងម៉ឺងម៉ាត់នៅលើពិភពលោក ប្រសិនបើច្បាប់នោះត្រូវបានយកទៅអនុវត្តឱ្យពេញទំហឹង។ រដ្ឋាភិបាលនៃបណ្តាប្រទេសដទៃផ្សេងៗទៀតក៏ត្រូវចាត់វិធានការដូចនេះដែរ ដើម្បីឈានទៅបិទផ្សារលក់សត្វព្រៃដែលមានហានិភ័យខ្ពស់ និងបញ្ឈប់ការជួញដូរ។

សត្វព្រៃនៅតាមតំបន់ការពារធម្មជាតិនៅក្នុងតំបន់ ក្នុងនោះរួមទាំងនៅប្រទេសកម្ពុជាផង កាន់តែប្រឈមនឹងភាពងាយរងគ្រោះពី អ្នកបរបាញ់ខុសច្បាប់ដែលធ្លៀតខិតសម្របសម្រួលប្រព្រឹត្តិបទល្មើស ខណៈពេលមានការដាក់បម្រាមរឹតត្បិតលើការដើរហើរ និងការកំហិតឱ្យ មនុស្សនៅដាច់ដោយឡែកដើម្បីបញ្ឈប់សកម្មភាពដាច់ដៃជំងឺកូវីដ១៩។ ក្រុមឧទ្យានរក្សាកម្ពុជានៅតំបន់ការពារដែលមានការគាំទ្រពី សំណាក់អង្គការ WWF ឃើញសកម្មភាពខុសច្បាប់ជាច្រើនកំពុងបង្កើនសម្ពាធនៅលើព្រៃឈើ ក្នុងនោះមានសកម្មភាពទន្ទ្រានយក ដីព្រៃធ្វើកម្មសិទ្ធិ សកម្មភាពប្រមូលអនុផលព្រៃឈើនៅក្នុងតំបន់ហាមឃាត់ និងសកម្មភាពបរបាញ់សត្វព្រៃដោយប្រើកាំភ្លើងថ្លៃ និង អន្ទាក់។ គ្រាន់តែក្នុងរដូវប្រាំងពីខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩ មកដល់ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២០ នេះ ក្រុមឧទ្យានរក្សាបានដោះអន្ទាក់ចេញពីក្នុងព្រៃ សរុបចំនួន ៣៦៥៨អន្ទាក់។ គួរលេខនេះបានបង្ហាញឱ្យឃើញការកើនឡើងចំនួន ១៥ភាគរយ ប្រៀបធៀបទៅនឹងចំនួន ២៤៥១ អន្ទាក់ ដែលប្រមូលបានក្នុងរយៈកាលដូចគ្នាកាលពីមួយឆ្នាំមុន។ ស្របពេលគ្នានេះដែរ សកម្មភាពកាប់ឆ្ការយកដីខុសច្បាប់បានកើន ឡើង ៣៦ភាគរយ ដោយក្នុងនោះមានករណីកើតឡើងចំនួន ២៩លើក ដែលត្រូវបានកត់ត្រាក្នុងកំឡុងពេលពីខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩ មក ដល់ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២០ ប្រៀបទៅនឹងកំឡុងពេលពីខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ មកដល់ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៩ ដែលមានតែ ១២ករណី ប៉ុណ្ណោះ។

លោក សេង ឡែក នាយកអង្គការ WWF នៅកម្ពុជា មានប្រសាសន៍ថា៖ «នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា កិច្ចខិតខំ ប្រឹងប្រែងក្នុងការពង្រឹង ការអនុវត្តច្បាប់ដោយក្រសួងបរិស្ថាន និងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បាន បង្ហាញឱ្យឃើញនូវការយកចិត្តទុកដាក់ពិត ប្រាកដមួយ ហើយទន្ទឹមនឹងនេះដែរ សេចក្តីណែនាំ លេខ ៥ ដាក់ចេញ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ របស់គណៈអភិបាលខេត្តមណ្ឌលគិរី បាន ចូលរួមកាត់បន្ថយវត្តមាននៃផលិតផលសត្វព្រៃ និងសាច់សត្វព្រៃ នៅលើទីផ្សារ ក៏ដូចជានៅតាមបណ្តាតំបន់រម្យនីយដ្ឋាន ទេសចរណ៍សំខាន់ៗក្នុងខេត្ត»។ លោកបានពោលបន្ថែមទៀតថា៖ «គេចាំបាច់ត្រូវដាក់ចេញវិធានការបន្ទាន់ និងសមស្របក្នុងការ បញ្ឈប់ការជួញដូរសត្វព្រៃគ្រប់ប្រភេទ ពិសេសពពួកចំនីកសត្វ បក្សី និង សត្វល្អិត ដែលជាពពួកសត្វមានហានិភ័យខ្ពស់ក្នុងការ ចម្លងមេរោគទៅមនុស្ស ដើម្បីធានាឱ្យបាននូវសុវត្ថិភាព និងសុខភាពសាធារណៈល្អជូនដល់ប្រជាជនកម្ពុជាទាំងអស់ ក៏ដូចជាដើម្បី បញ្ឈប់សកម្មភាពផ្ទុះឡើងនូវវិសឆ្លងចេញពីប្រទេសយើង»។

វិបត្តិបង្កដោយកូវីដ១៩ បង្ហាញឱ្យឃើញថា ត្រូវតែមានការផ្លាស់ប្តូរជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធដើម្បីដោះស្រាយកត្តាចលករដែលនាំឱ្យមាន ការរាលដាលជំងឺជាសកល។ អង្គការ WWF កំពុងអំពាវនាវឱ្យមានការប្រើអភិក្រមសុខភាពតែមួយ 'One Health' ដោយផ្សារភ្ជាប់ សុខភាពរបស់មនុស្ស សត្វ និងបរិស្ថាន ដែលយើងពឹងអាស្រ័យរួមគ្នា ហើយទទួលបានសុខភាពអភិក្រមនេះត្រូវបានគេប្រាប់ចូលទៅក្នុង ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចស្តីពីសត្វព្រៃ និងការប្រើប្រាស់ដីធ្លី។ អភិក្រមនេះក៏គួរត្រូវបានគេប្រាប់ចូលទៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចនានាផ្នែក ធុរកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុផងដែរ ជាពិសេសសេចក្តីសម្រេចពាក់ព័ន្ធនឹងសុខភាពពិភពលោក។

លោក ម៉ារកូ លាប៊ីទីនី មានប្រសាសន៍ថា៖ «នៅក្នុងសោកនាដកម្មនេះ យើងក៏មានកាលានុវត្តភាពមួយសម្រាប់ផ្សះផ្សាទំនាក់ទំនង របស់យើងជាមួយធម្មជាតិឡើងវិញ និងដើម្បីបន្ថយហានិភ័យនៃការរាលដាលជំងឺនាពេលអនាគត។ យ៉ាងណាក៏ដោយ អនាគត ប្រសើរមួយអាចចាប់ផ្តើមទៅរួច ចាល់តែរដ្ឋាភិបាលនានា បណ្តាក្រុមហ៊ុន និងមនុស្សនៅជុំវិញពិភពលោកចាប់ផ្តើមធ្វើសេចក្តី សម្រេចចិត្តត្រឹមត្រូវពីថ្ងៃនេះទៅ»។ លោកពោលបន្ថែមទៀតថា៖ «មេដឹកនាំពិភពលោកត្រូវតែចាត់វិធានការជាបន្ទាន់ដើម្បីប្រក្រាប ទំនាក់ទំនងរបស់យើងជាមួយធម្មជាតិឱ្យប្រសើរឡើងវិញ។ យើងត្រូវការឱ្យមាន **«កិច្ចព្រមព្រៀងថ្មីសម្រាប់ធម្មជាតិ និងមនុស្ស»** ដែលនឹងដាក់ធម្មជាតិឱ្យទៅនៅលើគន្លងផ្លូវមួយឆ្ពោះទៅការស្តារឡើងវិញត្រឹមឆ្នាំ២០៣០ ជាប្រយោជន៍សម្រាប់ការពារសុខភាព និងការចិញ្ចឹមជីវិតរបស់មនុស្ស យូរអង្វែងទៅថ្ងៃមុខ។»

ស្របពេលដែលកិច្ចប្រជុំកំពូលស្តីពីជីវៈចម្រុះរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ (UN Biodiversity Summit) ដែលត្រូវបានគ្រោងធ្វើ ឡើងនៅក្នុងខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២០ អង្គការ WWF សូមរំលេចឡើង ថាវាជាពេលវេលាគន្លឹះមួយសម្រាប់អ្នកដឹកនាំនៅលើពិភពលោក ពន្លឿនវិធានការចាំបាច់សម្រាប់ធម្មជាតិឱ្យបានមុនការចេញសេចក្តីសម្រេចចិត្តធំៗស្តីពីបរិស្ថាន អាកាសធាតុ និងការអភិវឌ្ឍ ដែល គេរំពឹងថានឹងត្រូវបានដាក់ចេញនៅក្នុងឆ្នាំ២០២១។ រួមគ្នា សេចក្តីសម្រេចទាំងនេះតំណាងឱ្យឱកាសមួយដែលមិនគួររំលងបាន សម្រាប់ប្រក្រាបទំនាក់ទំនងរបស់យើងជាមួយធម្មជាតិឱ្យប្រសើរឡើងវិញ និងដើម្បីធានាឱ្យបាននូវអនាគតមួយប្រកបដោយចីរ ភាពសម្រាប់មនុស្សគ្រប់រូប និងកពផែនដីរបស់យើង។

តំណភ្ជាប់ទៅរបាយការណ៍ទាំងស្រុងក្រោមចំណងជើងថា៖ “COVID 19: URGENT CALL TO PROTECT PEOPLE AND NATURE”: <https://explore.panda.org/pandemics>

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម ឬសំណួរផ្សេងៗ សូមទាក់ទង៖

លោក ទេព អស្មារិទ្ធ, ប្រធានកិច្ចការសាធារណៈ និងគ្រប់គ្រងព័ត៌មាន
ការិយាល័យ អង្គការមូលនិធិសកលសម្រាប់ធម្មជាតិ (WWF) នៅកម្ពុជា
អ៊ីមែល៖ asnarith.tep@wwf.org.kh
ទូរសព្ទចល័ត៖ ០១២ ៩៥ ៧៩ ១៩

អ៊ីមែលសម្រាប់ទាក់ទងការិយាល័យព័ត៌មានរបស់អង្គការមូលនិធិសកលសម្រាប់ធម្មជាតិ អន្តរជាតិ៖
news@wwfint.org

កំណត់សម្គាល់សម្រាប់បណ្ណាធិការ៖

អំពី «កិច្ចព្រមព្រៀងថ្មីសម្រាប់ធម្មជាតិ និងមនុស្ស»

ទង្វើទាំងឡាយរបស់មនុស្សកំពុងតែរុញច្រានធម្មជាតិឱ្យធ្លាក់ទៅក្នុងស្ថានភាពពណ៌ក្រហមប្រកាសអាសន្នដ៏គ្រោះថ្នាក់មួយ។ យើង
ចាំបាច់ត្រូវតែបង្វែរស្ថានភាពនេះជាបន្ទាន់ ដើម្បីការពារសុខភាព សុខុមាលភាព និងរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់មនុស្ស។ ខណៈដែលអ្នក
ដឹកនាំលើពិភពលោកគ្រោងនឹងធ្វើសេចក្តីសម្រេចសំខាន់ៗអំពីបរិស្ថាន អាកាសធាតុ និងការអភិវឌ្ឍ នៅក្នុងឆ្នាំក្រោយ យើងមានកា
លានុវត្តភាពមួយដើម្បីធានាយ៉ាងណាឱ្យមាន «កិច្ចព្រមព្រៀងថ្មីសម្រាប់ធម្មជាតិ និងមនុស្ស» ដែលនឹងដាក់ធម្មជាតិទៅលើគន្លងផ្លូវ
មួយឆ្ពោះទៅស្ដារឡើងវិញត្រឹមឆ្នាំ២០៣០ នៅក្នុងការគាំទ្រសកម្មភាពពាក់ព័ន្ធអាកាសធាតុ និងឈានទៅសម្រេចគោលដៅអភិវឌ្ឍ
ន៍ប្រកបដោយចីរភាព។

អំពីអង្គការមូលនិធិសកលសម្រាប់ធម្មជាតិ (WWF)

អង្គការមូលនិធិសកលសម្រាប់ធម្មជាតិ (WWF) ជាអង្គការអភិរក្សធម្មជាតិឯករាជ្យមួយ ដែលមានអ្នកគាំទ្រជាង៣០លាននាក់ និងប
ណ្ណាញបេសកកម្មនៅក្នុងជិត ១០០ ប្រទេសលើពិភពលោក។ បេសកកម្មរបស់យើងគឺបញ្ឈប់ការបំប្លែងនៃបរិស្ថានធម្មជាតិរបស់
ភពផែនដី និងដើម្បីសង្គ្រោះអនាគតមួយដែលក្នុងនោះមនុស្សរស់នៅដោយសុខដុមជាមួយធម្មជាតិ តាមរយៈការអភិរក្សជីវៈចម្រុះ
របស់ពិភពលោក ធានាយ៉ាងណាឱ្យមានការប្រើប្រាស់ដោយចីរភាពនូវធនធានកើតឡើងវិញ និងលើកកម្ពស់ការកាត់បន្ថយការ
បំពុលនិងការប្រើប្រាស់ខ្លះខ្លាយ។ សូមចូលមើលក្នុងតំណ panda.org/news ដើម្បីទទួលបានព័ត៌មានថ្មីៗ និងព័ត៌មានសម្រាប់
យកទៅផ្សព្វផ្សាយបន្ត ឬតាមសកម្មភាពរបស់យើងតាមរយៈ Twitter @[WWF_media](https://twitter.com/WWF_media)